

3.11.2025

Hallitusneuvos Sari Rapinoja

Tasavallan presidentin asetus hengenpelastusmitalista annetun tasavallan presidentin asetuksen muuttamisesta

Pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi tasavallan presidentin asetus hengenpelastusmitalista annetun tasavallan presidentin asetuksen muuttamisesta. Tasavallan presidentin asetusta hengenpelastusmitalista (146/2011) muutettaisiin siten, että asetuksen 3 §:n 2 momentissa, 4 §:n 6 momentissa ja 5 §:n 1 ja 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin Lupa- ja valvontavirastoksi valtion aluehallinnon uudistuksesta johtuvien tehtävien siirtämisen vuoksi. Lisäksi 4 §:n 4 momentista korjattaisiin suomenkielinen sanamuoto sisäasiainministeriö muotoon sisäministeriö.

Asetuksen tausta

Uusi laki Lupa- ja valvontavirastosta (530/2025) tulee voimaan 1.1.2026. Lailla kumotaan muun muassa aluehallintovirastoista annettu laki (896/2009).

Valtion aluehallinnon uudistuksessa koottiin valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä uuteen valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon. Lupa- ja valvontavirastolla on valtakunnallinen toimivalta ja se on monialainen valtion keskushallinnon viranomainen. Lupa- ja valvontavirastoon kootaan kaikki Valviran tehtävät, suurin osa nykyisten aluehallintovirastojen lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävistä sekä pääosa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten eli ELY-keskusten ympäristöön liittyvistä tehtävistä. Lupa- ja valvontavirasto jatkaa toimintaansa nykyisten aluehallintovirastojen toimipaikoilla eli sillä on toimipaikka 18 paikkakunnalla Suomessa. Lupa- ja valvontaviraston päätoimipaikka tulee sijaitsemaan Tampereella.

Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 31 §:n 2 momentin mukaan muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella aluehallintovirastoon tarkoitetaan lain tullessa voimaan Lupa- ja valvontavirastoa, jos viittauksessa tarkoitettut tehtävät liittyvät Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuihin tai muualla laissa Lupa- ja valvontavirastolle säädettyihin tehtäviin.

Lupa- ja valvontavirastolain 3 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan Lupa- ja valvontavirasto hoitaa tehtäviä pelastustoimi ja varautuminen -toimialalla, johon sisältyy pelastustoimen valvonta, pelastustoimen palvelujen laadun, saatavuuden ja tason valvonta ja arviointi, erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumisen valvonta, pelastustoimen valtionavustuksiin liittyvät tehtävät, varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen ja alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen.

Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain 13 §:n mukaan viraston tehtävänä on lisäksi varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen varautumisen yhteistyöalueilla.

Sisäministeriön toimialan osalta aluehallintovirastojen tehtävät siirtyisivät pääsääntöisesti Lupa- ja valvontavirastolle. Uudistuksen yhteydessä aluehallintovirastojen metsäpalojen tähytyksen hallinnointi- ja ohjaustehtävät siirretään sisäministeriöön.

Asetuksenantovaltuudet

Laki julkisen arvonannon osoituksista (1215/1999) 2 §:n 1 momentti ja 3 §:n 1 momentti.

Asian valmistelu

Asetuksen muutos on valmisteltu virkatyönä sisäministeriössä.

Esityksestä ei ole sen teknisen luonteen vuoksi pyydetty lausuntoja.

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä.

Pääasialliset vaikutukset

Asetuksella ei ole itsenäisiä taloudellisia vaikutuksia. Valtion aluehallinnon uudistuksen vaikutuksia on arvioitu hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevasi lainsäädännöksi (HE 13/2025 vp).

Säännöskohtaiset perustelut:

3 §. Hengenpelastusmitalin antaminen. Voimassa olevan 3 §:n 2 momentin mukaan mitalin ja omistuskirjan luovuttaa se aluehallintovirasto, jonka toimialueella mitalinsaajan kotipaikka sijaitsee, tai jos kotipaikka sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, Ahvenanmaan valtionvirasto. Ehdotetaan, että 2 momentin kyseinen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lupa- ja valvontavirastolla on valtakunnallinen toimivalta. Voimassa olevan lain mukaisesti, jos mitalinsaajan kotipaikka sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa mitalin ja omistuskirjan luovuttaa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Pykälän 2 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

4 §. Hengenpelastusmitalilautakunta. Pykälän 4 momentista korjattaisiin suomenkielinen sanamuoto sisäasiainministeriö muotoon sisäministeriö.

Pykälän 6 momentissa Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Pykälän 1–3 ja 5 momentit vastaisivat voimassa olevan asetuksen vastaavia momentteja.

5 §. Ehdotuksen tekeminen hengenpelastusmitalin antamisesta. Voimassa olevan 5 §:n 1 momentin mukaan ehdotus hengenpelastusmitalin antamisesta yksityiselle henkilölle on tehtävä kirjallisesti sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella 1 §:ssä tarkoitettu teko on tapahtunut tai, jos teko on tapahtunut maan rajojen ulkopuolella, sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella pelastajalla tai pelastetulla on kotipaikka. Ehdotetaan, että 1 momentin kyseinen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi. Lupa- ja valvontavirastolla on valtakunnallinen toimivalta. Ahvenanmaan maakunnan alueella tapahtuneesta teosta ehdotus tehtäisiin voimassa olevan pykälän mukaisesti Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Pykälän 2 momentissa aluehallintovirastot ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto muutettaisiin tehtävän siirtämisen vuoksi Lupa- ja valvontavirastoksi.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Voimaantulo

Asetus on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026 samanaikaisesti Lupa- ja valvontavirastolain kanssa.

Eesitys:

Esitetään, että Tasavallan Presidentti antaa asetuksen hengenpelastusmitalista annetun tasavallan presidentin asetuksen muuttamisesta